

УДК 612.843

**ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ –
ЗАПОРУКА ПІДГОТОВКИ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ
СПЕЦІАЛІСТІВ**

Лазіс М. І.

студентка Технологічного-економічного коледжу

Миколаївського національного аграрного університету, Україна

Науковий керівник – викладач І категорії Ліхолєтова Ю.М.

В статті розглядається аналіз педагогічної теорії і практики, дається можливість визначити основні способи і прийоми створення проблемних завдань у процесі навчання і поєднання проблемного підходу з іншими методичними підходами.

The article deals with the analysis of pedagogical theory and practice, gives an opportunity to determine the basic ways and techniques of creating problematic tasks in the learning process and combining the problematic approach with other methodological approaches.

В умовах швидкого розвитку науки, техніки цикл оновлення технології в агропромисловому комплексі коротший, ніж термін навчання. Тому проблеми навчального закладу вищої освіти – це перш за все проблеми створення передумов для підготовки кваліфікованих спеціалістів нового типу, всебічно освічених, творчих, які вміють швидко адаптуватись в нових економічних умовах. Формування професійних навичок майбутніх спеціалістів забезпечують

викладачі різних дисциплін, які працюють над їх розвитком, що є не лише носієм певної суми знань, а й здатний вирішувати завдання на достатньому науково-технічному рівні [1]. Використання теоретичних та експериментальних завдань викладачами таких дисциплін як «Основи охорони праці», «Охорона праці в галузі» саме по собі ще не робить навчання проблемним. Все залежить від того, наскільки їм вдається надати цим завданням проблемного характеру і поєднувати проблемний підхід з іншими методичними підходами.

В своїй діяльності викладачі дисциплін «Основи охорони праці», «Охорона праці в галузі» віддають перевагу модульній, проблемній, імітаційній технологіям навчання, тобто має місце проблемно-модульний підхід до навчання. Проблемне навчання передбачає послідовні і цілеспрямовані пізнавальні завдання, які майбутні фахівці розв'язують під керівництвом викладача і активно засвоюють нові знання. Завдання стає пізнавальною проблемою, якщо воно потребує роздумів над проблемою, викликає у студентів пізнавальний інтерес, спирається на попередній досвід [2]. Як же досягти на занятті усвідомлення студентами суперечності, тобто створити проблемну ситуацію? Аналіз педагогічної теорії і практики дає можливість визначити основні способи і прийоми створення проблемних ситуацій:

1. Проблемна ситуація створюється в результаті ознайомлення студентів з різними трактуваннями одного і того ж явища, факту тощо.

2. Проблемна ситуація виникає тоді, коли студент стикається з новими практичними умовами використання наявних знань.

3. Умовою для виникнення проблемної ситуації є також суперечність між теоретично можливим способом розв'язання проблеми і практично досягнутим результатом виконання завдання та відсутністю його теоретичного обґрунтування.

Працюючи над впровадженням технології дослідницького навчання, викладачам дисциплін «Основи охорони праці», «Охорона праці в галузі» слід визначити основні етапи процесу постановки і розв'язання проблеми: аналіз ситуації і постановка проблеми; побудова гіпотези; доведення гіпотези. Процес аналізу проблемної ситуації і постановка проблеми передбачає насамперед усвідомлення студентами суперечності, тобто бачення проблеми. Щоб її сформулювати, слід виявити несумісні судження, суперечливі інформації і об'єднати їх запитанням, відповідь на яке прояснить цю суперечність.

На етапі побудови гіпотези процес вирішення поставленої проблеми починається з актуалізації наявних знань і досвіду, використання яких у подібних ситуаціях приводило б до успіху [3]. Неможливість вирішення проблеми відомими способами спонукає до формулювання припущення, гіпотези про інші способи її вирішення. Побудова гіпотези – кульмінаційний момент вирішення проблеми, це своєрідний стрибок, перехід від того, що є, до того, чого немає.

Для доведення гіпотези формулюється завдання, яке може мати як теоретичне, так і практичне значення і використовуватись на заняттях чотирьох груп проблемно-пошукових методів:

1. Демонстраційне вирішення проблеми викладачем – показовий проблемний виклад, демонстраційний експеримент;
2. Самостійна проблемно-пошукова діяльність студентів – індивідуальне дослідження, навчальний експеримент вирішення практичних і теоретичних проблем;
3. Колективна проблемно-пошукова діяльність студентів – навчальний диспут, дискусія, колективне дослідження;
4. Спільна проблемно-пошукова діяльність викладача і студентів – дискусія, продуктивний діалог, евристична бесіда, ділова гра.

Основна відмінність проблемного заняття від традиційного полягає в змісті і характері організації викладачем пізнавальної діяльності студентів, яка передбачає особливу взаємодію навчальних проблем, проблемних завдань і запитань. Викладач може обирати один з багатьох імовірних варіантів проблемного навчання до особливостей власної педагогічної діяльності, індивідуальних можливостей студентів, рівня розвитку колективу, групи. З метою кращого сприйняття, усвідомлення та засвоєння навчального матеріалу важливим засобом посилення розумової активності студентів є вмiла постановка проблеми, створення проблемної ситуації, в якій загострюється суперечність між наявними у студентів знаннями, способами дії та новими завданнями, для розв'язання яких набутого досвіду недостатньо. Шляхи вирішення поставленої проблеми розкриває викладач. Але при цьому ставиться цілий ряд запитань або завдань (конкретні показники роботи обладнання, причини порушень технологічного процесу) для студентів, що залучає їх до розв'язання проблеми. Шляхом такої лаконічної бесіди викладача з студентами з'ясовується відповідь на поставлене завдання. Такий метод вивчення нового матеріалу сприяє активізації розумової діяльності студентів, спонукає до розвитку творчого мислення.

Аналіз і вирішення конкретних виробничих ситуацій є одним із методів, який застосовує кожен викладач практично на кожному занятті, особливо на етапах узагальнення і систематизації та закріплення знань. Застосування такої технології навчання дає можливість сформулювати у студентів вміння використовувати набуті знання для вирішення виробничих, в тому числі нестандартних ситуацій [4]. В змісті завдань конкретних різноманітних ситуацій одночасно утворюється проблемність прикладного характеру. Будь-яка ситуація і є свого роду проблема, яка завжди потребує шляхів її вирішення. В даному випадку проблема носить практичний характер, а шлях її розв'язання – теоретичний. Тобто, студент, оперуючи певними теоретичними знаннями, визначає варіанти вирішення проблеми. Вирішення цього завдання є комплексом для реалізації таких завдань заняття, як розвиток логічного мислення, активізація розумової діяльності студентів, формування у них потреби в навчанні, оскільки демонструється можливість застосування набутих знань, що, в свою чергу, сприяє розвитку інтересу до обраної професії.

Новітні технології навчання передбачають не просто отримання знань, а творче відношення до них, сприяють формуванню і вихованню освіченого,

творчого, професійно здібного кваліфікованого фахівця спроможного вирішувати певні завдання у практичній діяльності.

Список використаних джерел

1. Курепін В.М. Психолого-педагогічні методи формування креативного мислення в майбутніх інженерів-педагогів, уклад. В.М. Курепін, В.С. Іваненко // Осінні наукові читання : матеріали XXIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, секція № 10. Педагогічні науки, м. Тернопіль, 27 листопада 2019 р. - Тернопіль : ГО «Наука та освіта без кордонів», 2019.

URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6416> (дата звернення 19.02.2020).

2. Курепін В.М. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у освітньому процесі закладів вищої освіти, уклад. В.М. Курепін, А.Б. Веліховська, К.М. Комісаренко // Перспективна техніка і технології – 2019 : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених, аспірантів і студентів, м. Миколаїв, 27 вересня 2019р. – Миколаїв : МНАУ, 2019. – С. 132 – 134.

URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6407> (дата звернення 19.02.2020).

3. Радіонов М. О. Визначення основних напрямів профілактики травматизму на підприємствах сільського господарства / М. О. Радіонов, Д. Д. Марченко, В. М. Курепін // Вісник аграрної науки Причорномор'я. - 2019. - Вип. 1 (101). - С. 111-117. - DOI: 10.31521/2313-092X/2019-1(101)-16.

URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6105> (дата звернення 19.02.2020).

4. Курепін В.М. Роль виробничого навчання у системі підготовки майбутніх фахівців технічного профілю, уклад. В.М. Курепін // Розвиток українського села – основа аграрної реформи в Україні : матеріали причорноморської регіональної науково-практичної конференції професорсько-викладацького складу, м. Миколаїв, 25 – 26 квітня 2019 р. – Миколаїв : МНАУ, 2019.

URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6413> (дата звернення 19.02.2020).